

Ombudsmeni traže promjenu pravila da mirovinu u BiH mogu ostvariti i izvanbračni partneri

Zdenko Jurlić

Institucija ombudsmana za zaštitu ljudskih prava BiH ponovno je zatražila od federalnog Parlamenta, Federalnog ministarstva rada i socijalne skrbi i Federalnog zavoda za mirovinsko i zdravstveno osiguranje da, u skladu s Europskim konvencijama, donesu zakon kojim bi oni koji žive u izvanbračnoj zajednici mogli ostvariti pravo na mirovinu koja ostaje nakon smrti njihova izvanbračnog partnera.

Usklađen zakon ili ne

Oni se pozivaju i na odluku Ustavnog suda BiH po kojoj bi se trebalo stjecati pravo na mirovinu izvanbračnog partnera. Prema postojećem Zakonu o mirovinskom i invalidskom osiguranju FBiH, izvanbračni partneri nisu navedeni kada je u pitanju pravo na obiteljsku mirovinu. S druge strane, Obiteljski zakon FBiH upravo izvanbračnu zajednicu izjednačava s brakom ako traje najmanje tri godine ili kraće ako je u njoj rođeno zajedničko dijete. U svim ostalim slučajevima bračna i izvanbračna zajednica su izjednačene, kao, primjerice, prilikom posvojenja, uzdržavanja, imovinskih odnosa, a i Zakon o naslijeđivanju izjednačava brak i izvanbračnu zajednicu u pogledu naslijeđivanja.

No, prema tumačenju pravnih stručnjaka, Zakon o mirovinskom i invalidskom osiguranju Federacije BiH nije usklađen s Obiteljskim i Zakonom o naslijeđivanju. Zbog toga iz Institucije ombudsmana za zaštitu ljudskih prava

BiH tvrde, između ostalog, kako su izvanbračni partneri na određen način diskriminirani jer ne uživaju jednaka prava kao bračni partneri. Ovo bi najbolje moglo biti riješeno izmjenama Zakona o MIO i uvrštavanjem izvanbračnih partnera među članove obitelji, ali uz dodatna objašnjenja i preciziranje.

Opterećenost zavoda

Postoji mogućnost da se uputi žalba Instituciji ombudsmana za ljudska prava BiH. Na osnovi žalbe ombudsman pokreće postupak i od nadležnih traži objašnjenje te eventualno upućuje prijedlog tijelima za izmjene Zakona o MIO. Također, Zakon o zabrani

diskriminacije predviđa mogućnost traženja zaštite svojih prava posredstvom sudskih i upravnih postupaka, odnosno podizanjem individualne ili kolektivne tužbe u slučajevima diskriminacije. Identična situacija je u Republici Srpskoj u kojoj također, bez obzira na broj godina zajedničkog življenja, oni koji žive u izvanbračnoj zajednici ne mogu ostvariti pravo na mirovinu nakon smrti svoga partnera.

Prema pravilima koja vrijede u Hrvatskoj, izvanbračni partner ima pravo na obiteljsku mirovinu ako je izvanbračna zajednica postojala najranije na dan 28. ožujka 2008. ili kasnije, a trajala je najmanje tri godine. Status

izvanbračne zajednice utvrđuje se u izvanparničnome sudskom postupku.

Od 2019. u Srbiji su također priznata prava na primanje mirovine za izvanbračne partnere. Jedini razlog zbog čega se ovakav zakon ne donosi u RS-u i FBiH leži u činjenici da su mirovinski zavodi opterećeni te da bi ih nova prava dodatno finansijski opteretila.

Čekaju se, očito, neka bolja vremena, posebice u vremenu novonastale krize koja je zahvatila Europu i svijet zbog sukoba u Ukrajini i refleksija te posebice ekonomskih posljedica koje su građani već osjetili na svojim džepovima raznim poskupljenjima. ●

NA OSNOVI ŽALBE

ombudsmana pokreće postupak i od nadležnih tijela traži objašnjenje te eventualno upućuje prijedlog zakonodavnim tijelima za izmjene Zakona o mirovinskom i invalidskom osiguranju